

27.10.2023 D/591/04.06.01/2022

Tarkastuskertomus 14/2023 Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpano

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- Valtiokonttori 4.10.2023
- sosiaali- ja terveysministeriö 5.10.2023
- valtiovarainministeriö 5.10.2023
- ympäristöministeriö 5.10.2023.

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Palautteen antajien lausunnoissa on suurelta osin yhdytty kertomusluonnoksen kannanottoihin.

Valtiovarainministeriö tuo lausunnossaan esille tarkastuskertomusluonnoksessa esitettyihin tietoihin liittyen lisätietoja ja tarkennuksia, jotka on otettu soveltuvin osin huomioon luonnosta viimeisteltäessä.

Tarkastuskertomusluonnoksessa esitettyyn suositukseen ”tarkastusvirasto suosittelee, että valtiovarainministeriö tekisi selkeät suunnitelmat ja ohjeet siitä, miten elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanon vaikuttavuuden sekä kansallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, raportointi ja jälkiarviointi kokonaisuutena toteutetaan” liittyen valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että ministeriö pitää riittävänä suunnitelman seurantaan EU:n yhteisten indikaattorien ja toimenpidetavoitteiden raportoinnin avulla sekä osana EU:n maakohtaisten suositusten seurantaan Suomen kansallisessa uudistusohjelmassa. Ministeriön näkemyksen mukaan ei olisi tarkoituksenmukaista eikä nykyisillä voimavaroilla mahdollista seurata eikä jälkiarvioida erikseen suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia siinä asetettujen kansallisten tavoitteiden toteutumiseen.

Valtiovarainministeriön vastine huomioiden päätettiin suositusta muokata hieman yleisempään muotoon: tarkastusvirasto suosittelee, että valtiovarainministeriö varmistaisi, että elpymis- ja palautumissuunnitelman ja kansallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, raportointi ja jälkiarviointi toteutetaan kokonaisuutena siten, että voidaan muodostaa kokonaiskuva tavoitteiden toteutumisesta. Kirjaimella suositus tähän muotoon jää suosituksen toteutustapa enemmän ministeriön harkintaan.

Sekä valtiovarainministeriö että Valtiokonttori esittivät myös muutamia teknisiä korjausehdotuksia kertomusluonnokseen.

Valtiokonttori toteaa lausunnossaan, että tarkastuskertomusluonnos antaa hyvän kuvan tarkastuksen kohteesta ja että Valtiokonttori huomioi tarkastuskertomusluonnoksessa Valtiokonttoriin kohdistuvat suositukset toimintaa kehittäessään.

Sosiaali- ja terveysministeriön kertomusluonnokseen antaman lausunnon mukaan ensimmäisen valtionavustuskauden investoinnin toteutumista ei ollut mahdollista seurata Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa investointikohtaisesti määritellyn kansallisen mittarin kautta. Toisen valtionavustuskauden alettua ohjelmalle on rakennettu arviointisuunnitelma, jossa puolivuositain toteutettavalla arvioinnilla tarkastellaan toimenpiteiden tavoitteiden edistymistä. Toisella hankekaudella myös valtionavustuspäätöksiin on kirjattu tarkemmin investointikohtaisia ehtoja.

Valtionavustuksien osalta sosiaali- ja terveysministeriö on vienyt RRP-järjestelmään Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti tuenhakijan DNSH-itsearviointin, hankesuunnitelman ja rahoituspäätöksen. Kaikki rahoitushakemukseen liittyvät dokumentit on tallennettu STM:n arkistointijärjestelmään (Vahva). Myös loppuraportit ovat julkisesti saatavilla Innokylästä, johon kukin valtionavustushanke on vienyt omat loppuraportit. Lausunnossa todetaan myös, että hankkeiden loppuraportit tullaan viemään RRP-järjestelmään STM:n toimesta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu oli vielä vuonna 2022 kunnilla ja kuntayhtymillä, joilta se siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille. Kullakin alueella on ollut omiin alueellisiin lähtökohtiin perustuvia sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisen tarpeita. Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjannut valtionavustuksien kohdentumista elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin, mutta tarkempien tavoitteiden asettaminen on ollut tarkoituksenmukaista tehdä hyvinvointialueilla kunkin alueen omiin tarpeisiin vastaten.

Ympäristöministeriö toteaa kertomusluonnokseen antamassaan lausunnossa, että kertomusluonnoksessa nostetaan esille monia keskeisiä näkökulmia ja huomioita elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoon liittyen. Kyseessä on uusi instrumentti, jonka toimeenpano EU tasolla käynnistettiin ennen kuin kaikki ohjeistukset olivat valmiit tai niitä oli kansallisesti pystytty laatimaan. Ministeriö on samaa mieltä tarkastuskertomuksen toteamuksen kanssa siitä, hallintomalli luo omia haasteita suunnitelman toimeenpanolle.

Myös ympäristöministeriö tuo lausunnossaan esille tarkastuskertomusluonnoksessa esitettyjä tietoja koskevia huomioita ja tarkennuksia, jotka on otettu soveltuvin osin huomioon lopullisessa kertomuksessa.

Lisätietoja: Tilintarkastuspäällikkö Jari Sanaskoski, p. 09 432 5795